

Nr 67.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1931 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om ändringar i lagstiftning rörande tillverkning av och handel med margarin.

(2:a avd.)

Utskottet har till behandling i ett sammanhang upptagit följande inom riksdagen väckta, till utskottet remitterade motioner, nämligen:

1) nr 172 i första kammaren av herr *Nilsson, Alexander, m. fl.*, likalydande med nr 290 i andra kammaren av herr *Svensson* i Grönvik *m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag angående lagstiftning till förhindrande av saluhållande eller tillverkning av margarin eller produkter därav, vari smör, mjölk eller grädde ingå; samt

2) nr 16 i andra kammaren av herr *Olsson* i Ramsta, vari hemstälts, att riksdagen ville besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt låta i Kungl. Maj:ts nådiga förordning, nr 59, den 13 oktober år 1905, med däri under åren 1909 och 1921 vidtagna ändringar, införa sådana bestämmelser, att tillverkare och försäljare av margarin, som uppgives vara smörblandat, åläggas att å varje förpackning av sådant margarin tydligt angiva, å såväl låda som varje paket, till vilken procent natursmör ingår samt att minsta procent smörfett i sådan blandning skall vara 10 procent.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa framställningar, hänvisas till motionerna.

Utskottet får erinra, att vid 1930 års riksdag framfördes dels två lika lydande motioner I: 166 och II: 276 med samma hemställan, som framföres i förevarande motioner I: 172 och II: 290, dels en motion II: 10, vars hemställan är densamma som i förevarande motion II: 16 med den skillnad allenast, att sista satsen »samt att minsta procent smörfett i sådan blandning skall vara 10 procent» icke återfinnes i fjolårets motion. *Motioner vid
1930 års
riksdag.*

Över nyssnämnda motioner vid 1930 års riksdag avgav jordbruksutskottet, efter inhämtande av yttranden från kommerskollegium och lantbruksstyrelsen, utlåtande (nr 84) och hemställde däri, att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd, vilken hemställan av riksdagen bifölls. Ur utskottets motivering torde här få återgivas följande:

— — — Såsom framgår av myndigheternas yttranden har emellertid frågan om margarinets ställning till smöret i vissa andra avseenden varit föremål för olika behandling i olika länder. Sålunda är i vissa länder, bland annat Danmark, förbudet att blanda smör i margarin, som därför icke får innehålla mer än högst 3 procent smörfett, det vill säga den mängd, som vid tillverkningen, vilken endast kan ske i mjölk, inblandas i varan. I likhet med myndigheterna finner även utskottet, att alltför stora svårigheter torde resa sig mot att numera för Sveriges del omlägga lagstiftningen i dylik riktning. Motionärernas förslag går emellertid ännu längre; dess genomförande skulle nämligen innebära förbud mot tillverkning eller försäljning av margarin eller produkter därav, alltså jämväl margarinost och margaringrädde, vari icke blott smör och grädde utan även mjölk ingår. Ett sådant förbud torde — såsom lantbruksstyrelsen framhållit — vara liktydigt med förbud mot varje tillverkning och försäljning av dessa slags varor, enär, såsom nyss antytts, mjölk lärer vara en nödvändig ingrediens för framställandet av dylika varor. Att en sådan väg icke är framkomlig, synes utskottet i varje fall vara uppenbart. Utskottet kan för den skull icke tillstyrka motionerna I: 166 och II: 276.

Vidkommande motionen II: 10 har det synts utskottet vara en i princip tilltalande tanke, att tillverkare och försäljare av smörblandat margarin skulle vara skyldig uppgiva till vilken procent natursmör inginge i varan. Kommerskollegium har emellertid mot detta förslag invänt, att en allmän skyldighet att deklarerera procenthalten natursmör lätt skulle leda till den mindre önskvärda konsekvensen, att smörblandat margarin av konsumenterna bedömdes och värdesattes huvudsakligen med hänsyn till sagda halt. I själva verket vore emellertid, enligt vad kollegiet uppgiver, kvaliteten i ännu högre grad beroende på egenskaperna hos i blandningen ingående smör och margarin, varför en smörfattigare blandning kunde vara vida bättre än en blandning med högre halt natursmör. Den bästa lösningen vore därför enligt kollegiets mening att föreskriva, att av den i varan ingående fettmängden en viss minsta halt skulle utgöras av smörfett, för att varan skulle få salubjudas som smörblandat margarin. Enligt vad utskottet inhämtat innehåller den av lantbruksstyrelsen föreslagna nya margarinförordningen en bestämmelse av dylik innebörd; den minsta smörhalten har där satts till 18 procent. Med hänsyn härtill och då denna fråga alltså redan är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, har utskottet icke ansett sig böra taga ståndpunkt till motionärens förevarande förslag.

Utskottet anser sig emellertid böra framhålla önskvärdheten av att frågan om ny margarinlagstiftning så snart ske kan bringas till lösning.

*Den under
Kungl. Maj:ts
prövning va-
rande frågan
om ny marga-
rinlagstift-
ning.*

Frågan om ändringar i gällande bestämmelser på förevarande område har varit föremål för utredning av lantbruksstyrelsen, som till Kungl. Maj:t den 14 juli 1928 avgav förslag till ny förordning angående kontroll å tillverkning, införsel och utförsel av samt handel med margarin, margaringrädde, margarinmjölk, margarinost och konstister. Över detta förslag avgav kommerskollegium utlåtande den 24 februari 1930. Sedermera har jordbruksutredningen den 17 februari 1931 avgivit utlåtande i ärendet.

Såsom framgår av förestående redogörelse befann sig frågan om ny margarinlagstiftning redan under Kungl. Maj:ts prövning, när 1930 års jordbruksutskott hade att behandla de då väckta motionerna i samma ämne.

Utskottet.

Beträffande de motioner vid nämnda riksdag, vari — i likhet med de nu förevarande I:172 och II:290 — åsyftades förhindrande av saluhållande eller tillverkning av margarin eller produkter därav, vari smör, mjölk eller gräddde inginge, ansåg sig jordbruksutskottet på angivna skäl ej kunna tillstyrka desamma. Under hänvisning till sagda skäl, vilka utskottet alltjämt anser giltiga, kan utskottet icke biträda motionerna I:172 och II:290.

Vidkommande åter den vid 1930 års riksdag väckta motionen II:10 — som i huvudsak överensstämmer med den nu förevarande II:16 — uttalade jordbruksutskottet, bland annat, att det syntes vara en i princip tilltalande tanke, att tillverkare och försäljare av smörblandat margarin skulle vara skyldig uppgiva till vilken procent natursmör inginge i varan. Men utskottet hänvisade också till att kommerskollegium mot detta förslag invänt, att en allmän skyldighet att deklarerat procenthalten natursmör lätt skulle leda till den mindre önskvärda konsekvensen, att smörblandat margarin av konsumenterna bedömdes och värdesattes huvudsakligen med hänsyn till sagda halt. I själva verket vore, enligt vad kollegiet uppgivit, kvaliteten i ännu högre grad beroende på egenskaperna hos i blandningen ingående smör och margarin, varför en smörfattigare blandning kunde vara vida bättre än en blandning med högre halt natursmör. Den bästa lösningen vore därför enligt kollegiets mening att föreskriva, att av den i varan ingående fettmängden en viss minsta halt skulle utgöras av smörfett, för att varan skulle få salubjudas som smörblandat margarin. Enligt vad jordbruksutskottet inhämtat, innehöll den av lantbruksstyrelsen föreslagna nya margarinförordningen en bestämmelse av dylik innebörd; den minsta smörhalten hade där satts till 18 procent. Med hänsyn härtill och då frågan alltså redan vore föremål för Kungl. Maj:ts prövning, ansåg sig utskottet icke böra taga ståndpunkt till motionen. Då utskottet har att yttra sig om den förevarande motionen av likartad innebörd, anser sig utskottet icke heller nu böra ingå på prövning av den väckta frågan, som är en detalj — om också en av de viktigare — i det under Kungl. Maj:ts prövning fortfarande befintliga ärendet rörande ny margarinlagstiftning. I anslutning till vad utskottet redan förlidet år uttalade i fråga om det i motionen nu åter framförda förslaget till frågans lösning, vill utskottet emellertid upprepa, att förslaget synes i princip tilltalande, och utskottet förutsätter givetvis, att detsamma kommer under omprövning vid frågans avgörande.

Jordbruksutskottet vid förlidets års riksdag ansåg sig icke böra tillstyrka någon särskild hänvändelse till Kungl. Maj:t rörande den ifrågakomna lagstiftningsfrågans avgörande, utan utskottet inskränkte sig till

att framhålla önskvärdheten av att frågan så snart ske kunde bragtes till lösning. Utskottet anser sig emellertid nu böra förorda, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t gör framställning att en lösning av densamma snarast möjligt må komma att äga rum. Utskottet får därvid framhålla, att ingen tvekan torde råda därom, att gällande bestämmelser på detta område sedan lång tid tillbaka varit i behov av reformering och komplettering i olika avseenden. Utredning härom har också under lång tid pågått och därunder har frågan alltjämt vunnit ökad aktualitet. Ehuru utskottet icke förbiser, att frågan är av invecklad och svårlöst beskaffenhet icke minst med hänsyn till mot varandra starkt stridande viktiga intressen, håller utskottet dock före, att ett ställningstagande till densamma icke längre bör uppskjutas.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

1) att riksdagen i anledning av motionen II:16 må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för att frågan om ny margarinlagstiftning så snart ske kan må vinna sin lösning;

2) att riksdagen måtte avslå motionerna I:172 och II:290.

Stockholm den 5 maj 1931.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Carl E. Eriksson, Elof B. Andersson, Granath, Tjällgren, J. Fritiof Gustafson* och *Dalberg*, samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Sköld, Hedlund* i Häste, *Carlström, Uddenberg, Bengtsson* i Kullen, friherre *Lilliecreutz* och *Pehrsson* i Bramstorp.

Reservation

av herrar *Tjällgren* och *Pehrsson* i Bramstorp.